
Borka László

Egy távoli bolygóról jött lény megfigyelései a Földről

Egy nagy napilap szerkesztőségéhez érkezett az alábbi levél. A levél írója egy távoli bolygóról jött a Földre, ahol évekig tartó megfigyeléseket végzett, hogy később, hazatértekor jelentést tehessen. Kérése az volt, hogy az olvasók magyarázzanak meg neki sok mindent, amit nem ért. Íme a levél.

„Egy olyan bolygóról jöttem, ahol csak egyforma színű emberek élnek, nincsenek szín- és valláskülönbségek, mert vallás sincs. Nem kritizálni jöttem, csak megfigyelni és mindent, ami nekem új, jelentésben összefoglalni. Az ásványvilágról, növényekről, állatokról nincs mit jelentenem, mert azok nagyjából hasonlítanak arra, amit az én bolygómon találni. A legnagyobb különbség az én világom és a Föld lakói között az emberek gondolkodásában és önmagukról alkotott képében van.

A Földön számomra sok minden érdekes és váratlan volt. Miért van itt annyi színű ember? Míg Kínában sárga az emberek bőre, addig Afrikában barna, sőt majdnem fekete. Sok fekete törzs van, amely vadászattal és halászattal foglalkozik. Izmosak, magasak, büszke tartásuk van s számomra ők a legszebb emberek a Földön. Van nyiluk, lándzsájuk s 20-30 egyszerű eszközük, ezekkel minden szükségset megszereznek maguknak. A természettel harmóniában élnek. Ezeket primitív társadalmaknak nevezik. Amerikában és a többi ipari társadalomban az embereknek hihetetlen sok segédeszközre van szükségük, hogy napi szükségleteiket kielégítsék, azaz végeredményben ugyanazt elérjék, mint az afrikai törzs. Egy közepesen nagy vaskereskedés 35.000 cikket árul a katalógusuk szerint. S ez csak vasáru. Egy másik bolt 130 féle kézi lőfegyvert árul, ami vadászatra nem alkalmas, csak emberre irányuló lövésre jó. Ami viszont büntetendő. Ezért számomra érthetetlen, hogy miért szabad árulni ezeket a fegyvereket. Ezekben az országokban tanácsadóm lebeszéltek arról, hogy sötétedés után kimenjek az utcára. Ezeket az országokat civilizált társadalmaknak nevezik a fenti primitív társadalmakkal szemben. Míg afrikai megfigyeléseim során imponáló volt látni, ahogy az izmos vadászok egyszerű lándzsáikkal hogy ejtik el a gyors antilopot, addig a civilizált országokban rossz volt látni a sok elhízott, szívbeteg embert, akiknek nehezükre esik a mozgás. Mégis, ha azt vizsgáljuk, hogy ki kit néz le - ez egy földi furcsaság - akkor a zsíros fehér érzi magát fölényben az izmos feketékkel szemben. A sok tárgy birtoklása fölényt ad, különösen, ha a tárgy drága. Nagyon sok fehér inkább malacszínű rózsaszín, de konzekvensen fehérnek nevezi magát s a legkisebb eltérés a fehér/rózsaszín malac színtől társadalmilag már egy kis lépésnek számít lefelé. Mint megfigyelőnek, számomra úgy tűnik, hogy minél fehérebb a

Földön valaki, annál jobb neki. Egyáltalán, rendkívül fontos a Földön az, hogy mindenkinek legyen valakije, akit le tud nézni. Nigger, ferdeszemű a neve annak, aki eltér a fehér ideálistól. Az amerikai lenézi az indiánt és a mexikóit. A városi mexikói a hegyekben élő primitívebb indiánokat. A norvég lenézi a lappot, a magyar a cigányt. A muzsikussá cigány lenézi a vándorcigányt. Az orosz a csecsent és így a végtelenségig. A lenézés még hasonló színűek közt is megvan. Ugyanazon az országon belül is vannak rangsorok: a pénz, a vagyon dönti el a sorrendet. Ennél veszélyesebb, ha más nyelvet beszél két szomszédos nép s különösen, akkor nagy a veszély, ha valami területi viszály létezik a nemzetek között. Akkor a lenézés gyűlöletté fajul, sokszor odáig, hogy ágyúval lövik egymást szomszéd népek. Ha igen sok ország harcol, akkor ezt világháborúnak nevezik s ez nagy pusztítást, végez több oldalon is. Ezer éves kultúrájú városokat el lehet a Föld színéről törölni egy éjszaka modern bombázógépekkel. A háború furcsa helyzeteket szül. Vegyük példának két községet, a német-francia határon. Békeidőben szokás a német oldalról átjárni vacsorázni a francia oldalra. A vendégek jó viszonyba kerülnek a vendéglőssel, szinte törzsvendégek. Ha egy német vendég lelőné a vendéglőst, emberölés vádjával sokévi börtönt kapna. De ha a politikusok eldöntik, hogy a két ország között háború lesz, a német vendég is, meg a vendéglős is egyenruhát kap s a politikusok határozatára kénytelen elfogadni azt, hogy most ők ellenségek. S ha most lövi le a vendég a vendéglőst a lövészárokból, akkor kitüntetést kap. Ha csak két ország harcol, azt lokális háborúnak hívják, s ez nemigen izgatja a világ közvéleményét. Nem más, mint látványos esemény az esti TV-híradóban. A második világháború óta mindenkor kb. 20-30 helyi háború folyik a világon, ebben főként Afrika, Közel-kelet és Ázsia vezet. De hogy a lelkiismeret is jó legyen, a Föld lakói létrehozták az ENSZ nevű világszervezetet, mely rendet szokott teremteni az ilyen lokális háborúk alkalmával. Ez a rendteremtés erélyes hangú határozatok hozásából áll, s hogy milyen erőteljes ez a szervezet, azt az is mutatja, hogy a határozatok száma már meghaladta a 600-at. Ez sajnos az érintett feleket nem nagyon zavarja. Ha rendkívül súlyos a helyzet, akkor még un. rendfenntartó erőket is küldenek a helyszínre. Ilyenkor az agresszor nem csak a helyi lakosságot lövi, hanem időnként az ENSZ katonákat is. Nekik visszalőni nem nagyon szabad, hiszen ha visszalőnének, akkor nem két fél harcolna, hanem három, ami csak rosszabbítaná a helyzetet. Ha ilyen állapot sokáig tart, akkor a világ közvéleménye ezt megszokja s a környező országokban zavartalanul folyik a turizmus. Ha kell, még hazájuktól több ezer kilométerre is elmennek a katonák harcolni és az ottani lakosságot ellenségnek nevezve, azokat lövik, holott azok aligha támadnák meg őket. Érthetetlen egy távoli látogató számára.

Még érthetlenebb a földiek hozzáállása az élet-halál kérdéséhez. Szabad elvenni egy 12 hetes magzatot, akiből a legnagyobb valószínűséggel ép ember lenne. De nem szabad elvenni az életét egy 90 éves, rákos beteg embernek, aki szenved, s maga kéri, hogy rövidítsék meg szenvedését.

Másik ismeretlen fenomén a Földön a pártok alakítása. Ahelyett, hogy egy ország örülne, hogy békében él, helyette 2-3 felé szakad, pártokat alkot. Miután mind a 2-3 párt biztosítja az ország lakóit, hogy ők csakis az ország fellendüléséért dolgoznak, utána összevesznek. Békéesebb országokban ez főként parlamenti vitákban nyilvánul meg, de ott, ahol a lakosság nincs mindennel megelégedve, ott a pártok híveinek veszekedése elszakít régi barátokat, még családon belül is viszályt okozhat. Durvább országokban lelővik a nem tetsző egyéneket. A széthúzást találok a földiek legjellemzőbb tulajdonságának.

A vallás. Ismét a széthúzás. A földlakók legtöbbször hisz egy magasabb rendű lényben: Isten, Allah, Jehova és még több tucat neve van. Ezen a hiten alapul a sok vallás. A sokféle vallás híve természetesen mind azt hiszi, hogy az ő vallása az igaz vallás. De a szakadás jellemzi mindegyiket. A keresztény vallás a keleti és római egyházra szakadt. Különbséget köztük alig lehet megállapítani. A muzulmánok közt van shia és szunni, ezek ölik egymást. A legtöbb vallás hisz a Világ Teremtőjében. Az ateisták azt mondják magukról, hogy ők nem hisznek ebben. Ők hitetlenek. Holott ők is hisznek: azt kell hinnük, hogy az egész világmindenség a természettörvényeivel magától lett. Ez is hit, de ezt a megfogalmazást nem szeretik.

Érdekes módon nincs összefüggés a „jószág” és a hit között. Voltak ateisták, akik egyben nagy humanisták is voltak s emberek ezreit mentették meg nemzetközi tekintélyük latba vetésével. Ugyanezt más emberek vallási indításból teszik. Mégis, a Földön annyi gonoszság van, hogy a vallásoknak, amennyiben erkölcsi normát adnak egy társadalomnak, akkor fontos szociális szerepük van. Ez kell, hogy a társadalmak egyáltalán működjenek. Sok hitetlen is belátta ezt, s Isten nélkül is erkölcsi normákat szorgalmaznak. Ők a humán-etikusok. Kis csalás van a dologban, mert ők is ősrégi vallási normákat követnek. Az első nagy normahirdető Mózes volt, kb. 3500 évvel ezelőtt élt. Belátva, hogy népét kicsit nyakon kell fogni, lehozta a Sinai hegyről híres két tábláját a tízparancsolattal. Hogy a kevésszavú tízparancsolatnak, a SZÓ-nak milyen nagy ereje van, azt a Budapesten élő divatos író-pszichológus, Popper Péter fogalmazta meg szellemesen. „Mózes azt mondta, hogy *Ne paráználkoddj!* s 3500 évvel később Kovács Ödön megcsalja a feleségét Budapesten s rossz a lelkiismerete.”

Vitatott kérdés a Földön, hogy van-e lelke az embernek, ami őt az állatok fölé emeli. Beszélgető-partnereim szerint ez a filozófia legszövevényesebb kérdése. A kérdés, mint minden, ami a hittel van összefüggésben, nincs megválaszolva. Ha az állatoknak nincs lelkük, de az embereknek van, akkor ez azt jelenti, hogy az ember magasabb rendű lény, mint az állat. Mégis, az állatoknál nagyobb etikát figyeltem meg, mint az embereknél. Az állat csak akkor öl más állatot, ha élelemre van szüksége. Se többet, se kevesebbet. Az állatvilágban nincs tortúra, kínzás.

Az állat védi a saját faját, a legritkább esetben öl fajon belül. Állatok közt nincs háború. A „magasabb rendű”, talán lélekkel bíró emberek viszont ölik egymást, még ha ebből hasznuk sincs. Az állatok sosem „jók”, de rendkívül konzekvensek viselkedésükben. Köztük nincs aljasság, vagy rosszindulat, de jóindulat sem. Az emberek „jók” is tudnak lenni. Például, ha egy várost bombáz egy embercsoport (értsd ellenség) s szétlövik az embereket, akkor egy másik embercsoport nagy gonddal össze varja a sebesülteket. Ez a dualitás és következetlenség nagyon jellemző az emberekre, szemben az állatok következetességével. Dualitás az, hogy egyes emberek nagy összegeket adnak orvosoknak, hogy valamiképp lehessen gyermekük. Más emberek nagy összegeket adnak azért, hogy elvegyék magzatukat. Az állatok harmóniában élnek a természettel, míg az emberek szennyezik környezetüket. Ugyanez a Föld, ha csak állatok népesítenék be, a Nap kihunyásáig harmonikusan élhetne. Emberekkel benépesítve ez korántsem biztos.

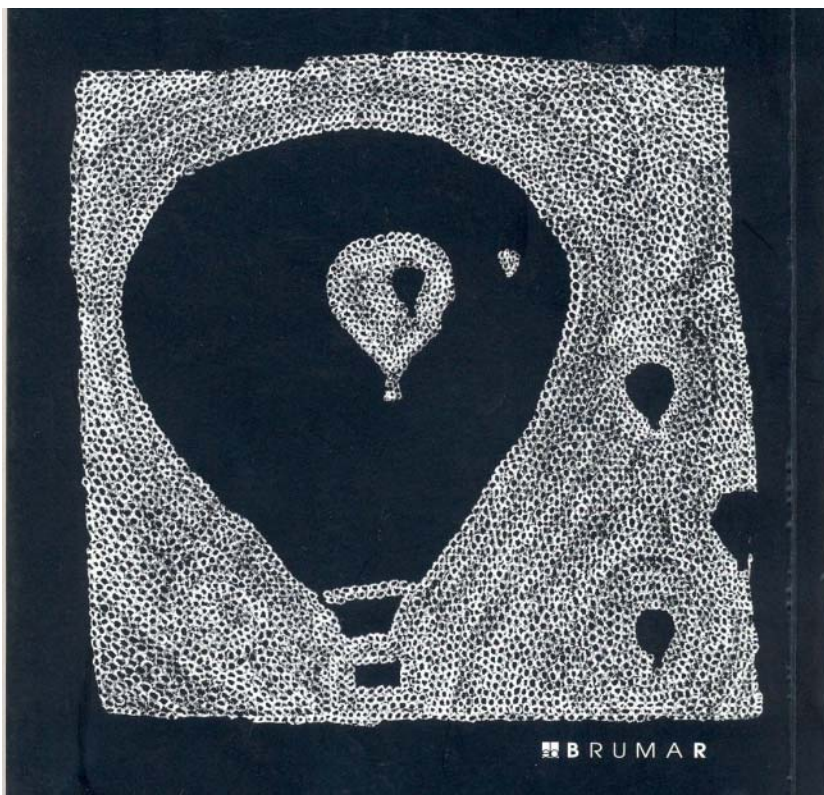
Mindezek olyan jelenségek, amit e megfigyelő nem ért. Ha mindezt a lélek hozta magával, akkor az ember az állatokhoz képest alacsonyabb rendű. A törzsfajlás csúszott félre? Vagy a teremtés sikerült rosszul? Csupa megválaszolatlan kérdés az emberi filozófiában. Mint ahogy az is, hogy ha van lélek, az honnan jön s mi lesz vele a halál után?

Itt-tartózkodásom alatt érdekes volt megfigyelni, hogy a médiák mennyire befolyásolják az embereket. Mindig van egy Nagy Téma, komoly probléma, amiről minden nap ír az újság, tájékoztat a TV. Elkerülhetetlenül. A különleges az, hogy hirtelen, egyik napról a másikra a probléma eltűnik, következik az új téma. 1980 körül az egész világnak aggódnia kellett a Föld túlnépesedése miatt. Mi lesz ebből, ha ez így megy tovább? - kérdezte a média. A probléma valódi volt és ma is létezik, de mikor már mindenki aggódott, akkor a téma hirtelen eltűnt. Mert ezt a problémát átvette az, hogy lyuk lett az ózonrétegen. Sok évig ez volt az aggódási sláger. Hirtelen vége lett s ma a globális felmelegedés a téma. Elolvad például a jég az Északi Sarkon. Nem lesznek jégtáblák, amin pihenhetnek a jegesmedvék. Ez természetesen borzasztó nagy probléma, mert így a jegesmedvéknek el kell úszniuk a legközelebbi szigetre, Grönlandra, a Spitzbergákra stb., ahol szilárd talaj lesz a lábuk alatt. De hogy a világ lakosságát jobban érdekli az, hogy hova úszik majd a jegesmedve, mint az, hogy Afrikában évente mintegy 2 millió gyermek hal meg maláriában, tüdővészben, dehidrátságban...ez a mi bolygónkon nem fordulna elő.

Összegezve: Úgy tűnik, hogy a Föld csak veszített azáltal, hogy az ember megjelent a felszínén. Ez az ember egy sor filozófiai kérdést is feltett magának, amire válasza nincs, csak hite. Száz különféle hite. A hit pedig ott kezdődik, ahol a tudás végződik. Amire az emberek leginkább büszkéek, az az intelligenciájuk. Holott ez hozott talán legtöbb bajt számukra.”

Ez a távoli megfigyelő azzal az elismeréssel távozik, hogy sok nagyon okos és jó egyénnel találkozott. Mégis, az emberiség egészében, nem viselkedik okosan. Ta-

lán igaza van azoknak, akik azt állítják, hogy az emberiség már elhagyta az állati stádiumot, de még nem ért el fejlődésének csúcsára, amikor valóban emberré válik. Hisz a darwini fejlődés nem áll le, a fejlődés még folyamatban van. Így aztán talán van még remény a Föld lakói számára.

Dohi Alex: Léggömbök -Az Altermundia c. könyve fedőlapjáról
(tusrajz)